

Briuselis, 2023 m. vasario 27 d.
(OR. en)

6698/23

Tarpinstitucinė byla:
2022/0345(COD)

ENV 160
SAN 96
COMPET 132
CONSOM 52
AGRI 80
CODEC 238

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Komisijos dok. Nr.: 14223/22 + ADD 1 - COM(2022) 541 final + Annexes 1 to 8	
Dalykas:	Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl komunalinių nuotekų valymo (nauja redakcija) – Politiniai debatai

Siekdama suteikti kryptį 2023 m. kovo 16 d. Tarybos (aplinka) posėdyje vyksiančiai diskusijai dėl pirmiau nurodyto pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, pirmininkaujanti valstybė narė parengė informacinį dokumentą ir klausimus, kurie išdėstyti šio pranešimo priede.

Nuolatinių atstovų komiteto prašoma susipažinti su informaciniu dokumentu bei klausimais ir perduoti juos Tarybai, kad būtų pasirengta pirmiau nurodytiems politiniams debatams.

**Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl komunalinių nuotekų valymo
(nauja redakcija)**

– Pirmininkaujančios valstybės narės informacinis dokumentas ir klausimai ministrams –

Bendra informacija

Europos upių, ežerų ir jūrų kokybė yra labai svarbi aplinkai ir žmonių sveikatai. Švarus vanduo yra gyvybiškai svarbus siekiant užtikrinti saugų geriamąjį vandenį. Jis taip pat svarbus ekonominei veiklai, pavyzdžiui, pramonės gamybai, transportui, turizmui ir žuvininkystei.

Komunalinės nuotekos yra vienas iš pagrindinių vandens taršos šaltinių Europos Sąjungoje. Komunalinių nuotekų direktyvos vertinime nustatytos trys pagrindinės problemų grupės, t. y. likusi tarša iš miesto šaltinių, nepakankamas suderinimas su naujais visuomenės užmojais ir Europos žaliuoju kursu ir nepakankamas ar nevienodas valdymo lygis. Kalbant apie komunalinių nuotekų keliamą taršą, atlikus vertinimą padaryta išvada, kad mažesni miestai, necentralizuoti valymo įrenginiai, pasenę esamos direktyvos standartai dėl maisto medžiagų ir taršos, kurią sukelia smarkios liūtys, yra likę pagrindiniai miestuose išmetamų teršalų šaltiniai. Mikroteršalų išmetimas taip pat pradeda kelti susirūpinimą.

Be to, vertinime išnagrinėtos galimybės didinti energijos vartojimo efektyvumą nuotekų sektoriuje, prisidedant prie ES klimato ir energetikos politikos, taip pat užtikrinti geresnį dumblo tvarkymą ir pakartotinį vandens naudojimą, kad jis būtų geriau suderintas su ES žiedinės ekonomikos veiksmų planu.

Taryboje atlikto darbo padėtis

2022 m. spalio 26 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl peržiūrėtos direktyvos dėl komunalinių nuotekų valymo. Komisija savo pasiūlymą kartu su poveikio vertinimu Aplinkos darbo grupei pateikė 2022 m. lapkričio 4 d.

Iki šiol įvyko penki Aplinkos darbo grupės posėdžiai. Sausio mėn. pirmininkaujant Švedijai pradėjus pirmą pasiūlymo svarstymą, valstybės narės galėjo aptarti 1–21 straipsnius (išskyrus 12 ir 19 straipsnius). Darbo grupės posėdžiai suteikė galimybę išsiaiškinti kai kuriuos direktyvos aspektus, ir valstybės narės galėjo pirmą kartą pasikeisti nuomonėmis dėl šių straipsnių. Diskusijos darbo grupėje buvo teigiamos ir konstruktyvios. Apskritai valstybės narės palankiai vertina pasiūlymą. Kita vertus, šių pirminių diskusijų metu pateiktos įžvalgos dėl kelių iššūkių.

Diskusijų temos

Siekdama pateikti darbo grupės būsimos darbo gaires, pirmininkaujanti valstybė narė siūlo, kad kovo 16 d. Aplinkos taryba išnagrinėtų toliau nurodytas temas.

Bendras užmojų spręsti likusios taršos problemą lygis

Siekdama spręsti likusios komunalinių nuotekų taršos problemą, Komisija siūlo išplėsti direktyvos taikymo sritį, į ją įtraukiant mažesnes aglomeracijas¹. Tam iki 2030 m. reikės visiškai sujungtų nuotakynų, be kita ko, skirtų antriniam valymui, tačiau numatant galimybes taikyti išimtis.

Komunalinių nuotekų valymo įrenginiai taip pat tebėra svarbus maisto medžiagų išleidimo į aplinką kelias, lemiantis Sąjungos vandens telkinių eutrofikaciją. Siekiant dar labiau apriboti maisto medžiagų išleidimą į aplinką, pasiūlyme nustatomos išplėstos pareigos pašalinti azotą ir fosforą atliekant vadinamąjį tretinį valymą. Reikalavimai bus taikomi iki 2040 m., nustatant tarpinius tikslus.

Nustatyta, kad mikroteršalai, pvz., vaistų liekanos, vandens telkiniuose tampa vis didesne problema. Todėl į pasiūlymą įtraukti nauji reikalavimai atlikti papildomą valymo etapą, t. y. ketvirtinį valymą, kurio metu bus valomi įvairūs teršalai. Šiuos reikalavimus siūloma įvykdyti iki 2040 m., nustatant tarpinius tikslus.

¹ Mažesnės aglomeracijos nuo 1 000 GE (gyventojų ekvivalentas), palyginti su dabartiniu 2 000 GE.

Valstybės narės pareiškė, kad dėl laiko, kurio reikia investicijoms į infrastruktūrą planuoti, bus sunku laikytis siūlomų terminų ir reikalavimų. Taip pat pageidaujama lanksčiai prisitaikyti prie nacionalinių ir vietos sąlygų, įskaitant raginimus suderinti tvarkaraščius su planavimo ciklais, numatytais kitose su vandeniu susijusiose direktyvose. Be to, kai kurios valstybės narės išreiškė susirūpinimą, kad papildoma nauda aplinkai, gauta nustačius griežtesnes pareigas, susijusias su tretiniu ir ketvirtiniu valymu, ne visada gali viršyti valymo išlaidas.

Mikroteršalų valymo finansavimas

Siūloma ketvirtinio mikroteršalų valymo finansavimui lėšas gauti nustatant privalomas didesnės gamintojo atsakomybės sistemas įmonėms, pateikiančioms ES rinkai vaistus ir kosmetikos gaminius. Net jei pasiūlyme apibrėžti svarbiausi principai, praktinis didesnės gamintojo atsakomybės sistemos įgyvendinimas paliekamas valstybėms narėms nacionaliniu lygmeniu.

Pasiūlyme taip pat teigiama, kad taikant didesnę gamintojo atsakomybę turi būti padengtos visos išlaidos (t. y. ketvirtinio valymo, stebėsenos ir statistinių duomenų apie tai, kas pateikiama rinkai, rinkimo).

Nors iš esmės laikomasi teigiamo požiūrio į principo „teršėjas moka“ įgyvendinimą, valstybės narės siekia išsiaiškinti, kaip didesnės gamintojo atsakomybės sistema galėtų veikti praktiškai, nes tokios rūšies priemonė komunalinių nuotekų sektoriuje yra nauja. Buvo pareikšta skirtingų nuomonių dėl to, ar tai tinkamiausia finansavimo strategija ir ar geriausia ją įgyvendinti ES, ar nacionaliniu lygmeniu.

Indėlis į energinį neutralumą

Pasiūlyme nustatomas komunalinių nuotekų sektoriaus energinio neutralumo tikslas, kuris kiekvienoje valstybėje narėje turi būti pasiektas ne vėliau kaip 2040 m., ir tarpiniai tikslai. Pagrindinis tikslas – didinti energijos vartojimo efektyvumą ir gaminti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, visų pirma naudojant biomasas ir kitas priemones. Kad šis tikslas būtų pasiektas, palaipsniui bus reikalaujama atlikti energijos vartojimo auditą ir jis bus taikomas visiems vidutinio dydžio ir dideliems įrenginiams². Valstybės narės taip pat užtikrins, kad bendras metinis atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos iš šių įrenginių kiekis atitiktų jų bendrą suvartojamos energijos kiekį. Šis tikslas turėtų būti taikomas nacionaliniu lygmeniu iki 2040 m., nustatant tarpinius tikslus.

² Nuo 10 000 GE ir daugiau (derinant su geriausia praktika kai kuriose valstybėse narėse).

Diskusijos darbo grupėje dėl nuostatos dėl energijos vartojimo efektyvumo iš esmės buvo teigiamos. Sutariama, kad siūlomi energijos vartojimo auditai yra naudingi, nors valstybėms narėms būtų sudėtinga laikytis tvarkaraščių. Tam tikrą susirūpinimą kelia tai, kad siūlomus energinio neutralumo tikslus gali būti sunku suderinti su naujais azoto šalinimo ir ketvirtinio valymo reikalavimais dėl tokiam valymui reikalingos energijos suvartojimo. Be to, kyla tam tikrų abejonių dėl to, ar energinio neutralumo užtikrinimas turėtų būti taikomas tik komunalinių nuotekų sektoriui, ar turėtų būti įgyvendinamas platesnėje integruotos gamybos sistemoje.

Klausimai ministrams

Siekiant pateikti tolesnio Aplinkos darbo grupės darbo gaires, ministrų prašoma pasikeisti nuomonėmis šiais klausimais:

- 1. Koks, jūsų nuomone, būtų tinkamas užmojų lygis remiantis pasiūlymu, siekiant pašalinti likusius miestų taršos šaltinius?*
- 2. Ar manote, kad tikslinga į komunalinių nuotekų direktyvą įtraukti didesnės gamintojo atsakomybės sistemą ir energinio neutralumo tikslus?*